

**Сучасні тенденції розвитку  
світового господарства.  
Глобалізація та регіональна  
економічна інтеграція.**



**Мета:** ознайомити учнів із сутністю тенденцій розвитку світового господарства, пояснити, як змінювалася секторальна та просторова структура світового господарства за історичний час, причини цих змін; удосконалювати навички учнів аналізувати суспільні процеси, уміння робити узагальнення; виховувати в них почуття потреби праці як основної складової людського життя. ознайомити учнів із впливом глобалізації на розвиток світового господарства та національних економік країн різних типів, на економічну діяльність населення (на прикладі свого регіону), визначити вплив транснаціональних корпорацій на функціонування міжнародної економіки; розвивати в учнів уміння працювати із словником; виховувати в них патріотичні почуття.

**Тип уроку:** комбінований.

**Обладнання:** підручники, атласи, політична карта світу.

**Хід уроку:**

## **I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ**

## **II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ**

*Бесіда.*

- 1) Яке виробництво домашніх господарств є рентабельним?
- 2) Які сектори економіки приносять найбільші доходи для держави?
- 3) Чи знаєте ви, що таке дотації, і яким виробництвам їх надають?

## **III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ**

Знання й розуміння основних законів змін організації світового господарства у ході історії дає можливість людині орієнтуватися на ринку праці, постійно розвивати і вдосконалювати виробництво, впливати на рівень розвитку держави.

Без співпраці з державами-сусідами та сильними державами світу розвиток своєї держави на сьогодні неможливий. Така співпраця має базуватися на взаємовигідній основі. Тому знання економічних законів, зокрема особливостей процесу глобалізації, допоможе краще зорієнтуватися у визначенні кра- щих шляхів економічної політики держави.

# Пригадайте:

► що таке світове господарство та міжнародний географічний поділ праці

► відомі вам типи країн за рівнем економічного розвитку

► Світове господарство — історично утворена сукупність національних господарств усіх країн світу, поєднаних між собою міжнародними економічними зв'язками, в основі якої лежить МПП

► МПП — це спеціалізація країн на виробництві певних видів товарів та послуг й обмін ними

- високорозвинені країни
- країни з перехідною економікою
- країни, що розвиваються



**Тенденція** (з лат. – *направляю*) –  
можливість розвитку тих чи інших подій  
у певному напрямку

Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку у Ріо-де-Жанейро програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» (дата прийняття – 1992 р.).





# Інтернаціоналізація виробництва

Участь країн у міжнародному поділі праці та обміні зумовлює **інтернаціоналізацію виробництва** — установа безпосередніх стійких виробничих зв'язків між підприємствами різних країн.

→ виробничий процес в одній країні стає частиною процесу, що відбувається у світовому масштабі

Пасажирський авіалайнер, який випускає американська компанія **«Боїнг»**

- ≈ 6 млн деталей
- виробляють у понад 30 країнах світу
- 16 тис. компаній, поєднаних між собою кооперативними зв'язками.



# Міжнародна економічна інтеграція

- це *процес* господарського та політичного *об'єднання країн* на основі розвитку *глибоких стійких взаємозв'язків та розподілу праці між національними господарствами*, взаємодія їх економік на різних рівнях та в різних форма
- Завдяки інтернаціоналізації світового господарства відбувається настільки *тісне зближення та зрощення національних економік*, що вони починають функціонувати як єдине ціле
- країни створюють *міжнародні економічні об'єднання*, які дають змогу країнам-учасникам *більш успішно конкурувати з іншими країнами та регіонами світу*





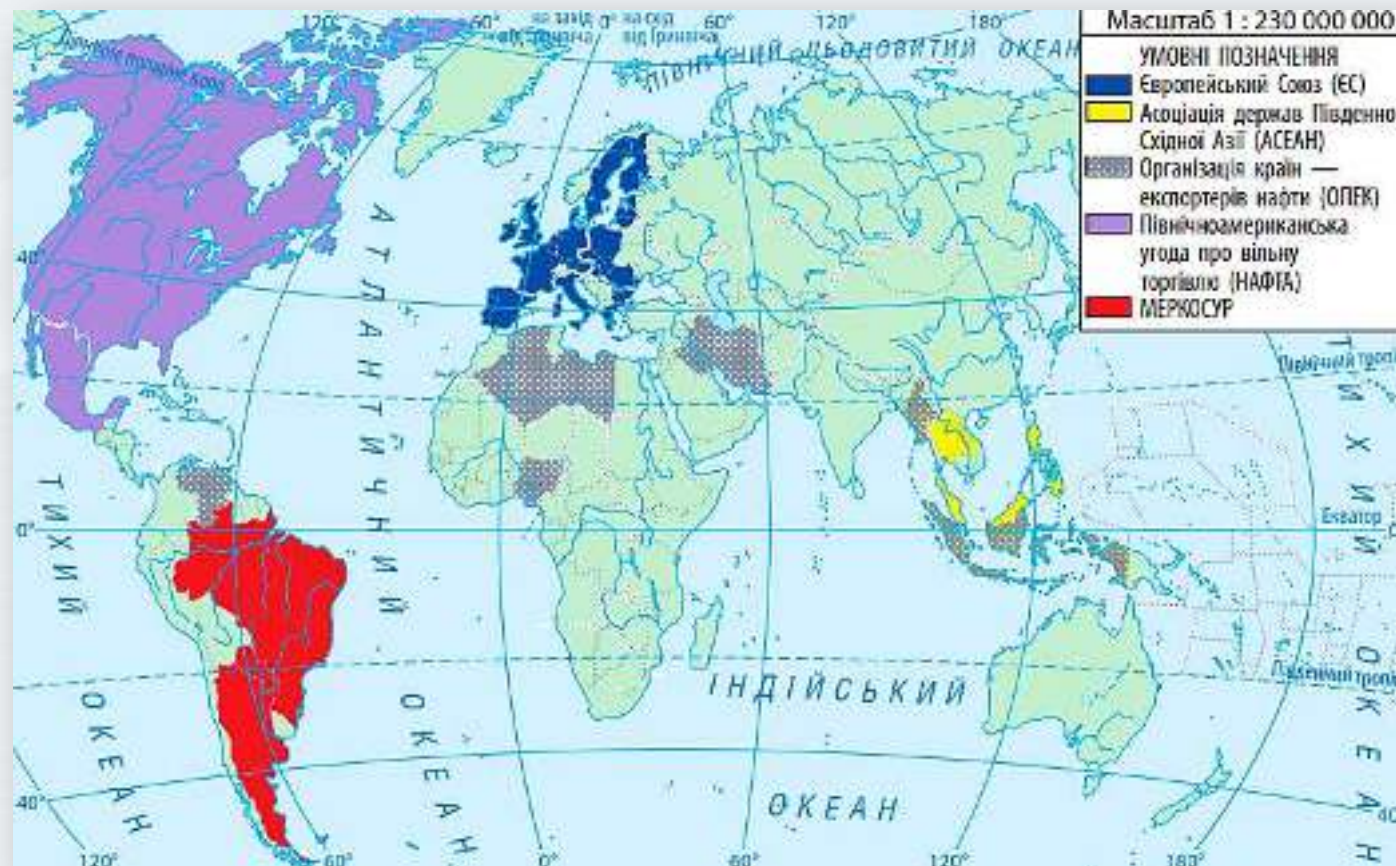
# Економічні об'єднання світу

## Найбільші **міжнародні** економічні об'єднання світу

- ▶ СТО — Світова організація торгівлі
- ▶ ОПЕК — Організація країн-експортерів нафти
- ▶ ОЧЕС — Організація чорноморського економічного співробітництва

## Найбільші **регіональні** економічні об'єднання світу

- ▶ ЄС (Європейський Союз)
- ▶ НАФТА (Північноамериканська угода про вільну торгівлю)
- ▶ АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії)
- ▶ МЕРКОСУР (економічний союз держав у Південній Америці)



Найбільші регіональні економічні інтеграційні об'єднання світу

# Глобалізація

— це складний процес, що охоплює всі сторони людського розвитку і втілюється у зростаючій взаємозалежності країн світу в результаті формування єдиного світового господарського простору.

об'єктом глобалізації стає не лише економіка, а й інші види життєдіяльності людини →

→ глобалізацію можна розглядати як економічну, політичну та культурну інтеграцію, але в масштабах усього світу





# Інформатизація

— це процес використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та інформації з метою покращення та прискорення економічного, політичного, соціального та культурного розвитку

► Важливими умовами глобалізації є розвиток транспорту й зв'язку

► Розвиток інформаційних технологій дає змогу майже миттєво встановлювати контакти між різними куточками Землі

→ сприяє кооперуванню виробництва, поширенню передових технологій

→ перетворює весь світ на єдиний інформаційний та економічний простір



# **Вплив глобалізації на розвиток світового господарства**

Міжнародна інтеграція має регіональний характер і об'єднує певні регіони світу, а глобалізація охоплює практично всі країни світу, які прагнуть взаємодії, і передбачає тісну взаємозалежність між ними

## **Позитивні наслідки глобалізації**

зростання економічної відкритості країн

прискорення темпів зростання життєвого рівня більшої частини населення країн, що розвиваються, збільшення тривалості життя підвищення рівня освіти

поширення досягнень науково-технічного прогресу, культурних цінностей та інших благ цивілізації

До глобалізації залучені національні господарства різного рівня економічного розвитку →  
→ призводить до посилення розриву в економічному розвитку країн  
Серед них виділяються кілька груп:

- ▶ **«центр»** - група лідерів — розвинених країн
- ▶ **«напівпериферія»**
- ▶ **«периферія»** - в основному постачальники сировини, енергоносіїв та с/г продукції





## Негативні наслідки глобалізації

економічна залежність країн, яка спричиняє перенесення кризових ситуацій з однієї країни до інших

поглиблення розколу світового співтовариства на «золотий мільярд» і решту (тобто лідерів та аутсайдерів)

можливість втрати самобутньої культури народів

посилення і наростання масштабів екологічних проблем

# Наслідки глобалізації для України

Україну відносять до «напівпериферії»



## Переваги:

- ▶ швидкі темпи поширення інформаційних технологій
- ▶ розширення можливостей економічного партнерства
- ▶ вільне пересування у світі
- ▶ здобуття освіти і роботи за кордоном тощо

## Недоліки:

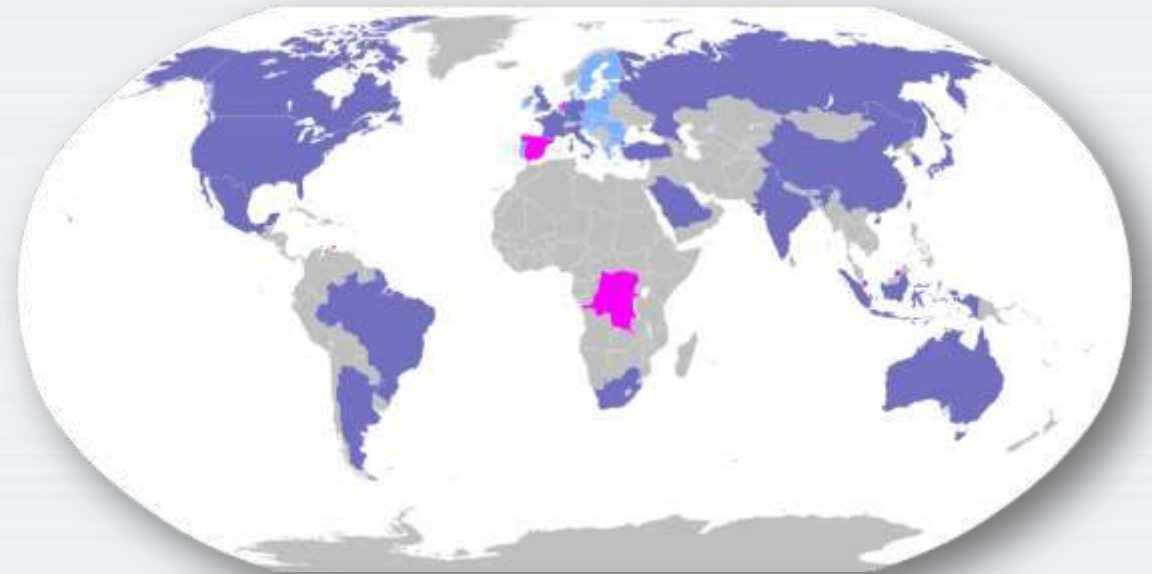
- ▶ посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав
- ▶ ризики втрати національно-культурної ідентичності та самобутності
- ▶ погіршення якості робочої сили через відплив за кордон висококваліфікованих трудових ресурсів

# Економічне співробітництво в умовах глобалізації

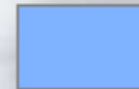
Із метою забезпечення стабільного розвитку всіх країн світової спільноти з ініціативи країн «Великої сімки» в 1999 р. була створена «Велика двадцятка» (G-20) — міжнародне об'єднання країн із найпотужнішими економіками світу:  
*19 з найбільших економік світу та ЄС*

Загалом, економіки G-20 становлять

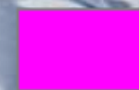
- ▶ 85 % світового ВВП
- ▶ 4/5 світової торгівлі (включаючи внутрішню торгівлю у ЄС)
- ▶ дві третини населення світу



Країни-члени G-20



Члени Європейського союзу не представлені окремо



Постійний гість



# Підсумуємо

- ▶ Сучасними тенденціями розвитку світового господарства є інтернаціоналізація виробництва, міжнародна економічна інтеграція, інформатизація, глобалізація.
- ▶ Головними особливостями, яких набуває сучасне світове господарство в умовах глобалізації, є зростання взаємозалежності економік різних країн, поглиблення інтеграційних процесів, зменшення ролі державних кордонів
- ▶ Сучасне світове господарство хоча і є єдиною системою, дуже неоднорідне. Воно складається з різних за рівнем розвитку національних господарств. Залежно від залучення до світових економічних процесів країни умовно поділяють на «центр», «периферію» та «напівпериферію».
- ▶ Процеси глобалізації можуть мати позитивні наслідки й водночас створювати ризики для національних господарств

# ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

підготуватися до контролю знань

